

Franc Križnar

HUGO WOLF

160. GODIŠNJICA ROĐENJA I WOLFOVA GODINA 2020.

Godina 2020. u Sloveniji je, osim Tartinijevom godinom, proglašena i Wolfovom godinom. Velika pažnja glazbene, kulturne, pa čak i političke javnosti usmjerena je na ovu dvojicu, koji su već dugo europski, svjetski, a ne samo slovenski glazbeni velikani, što ima određenu težinu ne samo u okvirima struke, nego je u pitanju i velika, općenita afirmacija glazbenog stvaralaštva i izvođenja; naime i Tartini i Wolf bili su obojica ponajprije skladatelji. Po tome ih pamti sav glazbeni svijet.

Hugo Wolf rođen je u Slovenj Gradcu (13. ožujka 1860.). Njegove potpune i složene (slovenske) korijene prije nekoliko je desetljeća dokazao Jože Leskovar i time upozorio na općeslovensko porijeklo Huga Wolfa, iako potonji u svom tom svojem slovenstvu nije čak ni znao slovenski jezik, nego je jedino »...volio jesti (slovensku) poticu.« Njegov prvi glazbeni učitelj bio je otac Filip, koji je kod kuće rado svirao. Nakon nekoliko pokušaja u rodnom Slovenj Gradcu i u Mariboru bez mature se (glazbeno) školovao u Beču i

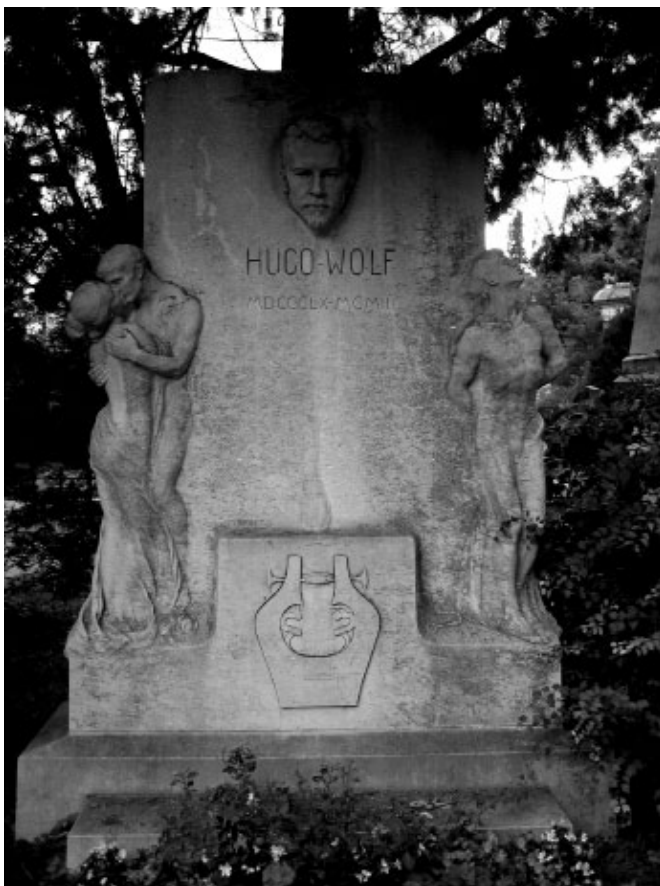
kao 15-godišnjak odlučio da će studirati na tamošnjem konzervatoriju. Bio je pod jakim utjecajem Nijemca R. Wagnera. Uz njega, obožavao je i F. Liszta i A. Brucknera te je pod njihovim utjecajem oblikovao novi, sasvim svoj glazbeni izričaj. Pri tome je čak i eksperimentirao i to na području *solo pjesme*, koja ostaloj trojici možda i nije bila naročito zanimljiva. Paradoksalno, izdržavao se pisanjem kritika, u kojima je veličao Wagnera i napadao Brahmsa. Prijelomni trenutak za Wolfovo stvaralaštvo bio je njegov ciklus (55) *Pjesme* na stihove Eduarda Mörika (1888.), koji kao da je oslobodio Wolfovu stvaralačku snagu. Ujedno se skladatelj počeo strastveno uživljavati u svijet pjesničkih osjećaja i kao bez daha bacio se u skladanje. Takva razdoblja povremeno su prekidalili mjeseci ili čak godine tišine. U takvim vremenima izgubio bi svu svoju inventivnost i borio se s depresijom, što je kasnije dovelo do potpunog pomračenja uma. Unatoč tome je između 1888. i 1892. napisao nekoliko ciklusa nenadmašenih radova na stihove E. Mörika, J. W. v. Goethea, J. F. v. Eichendorfa, G. Kellera, H. Heinea i dr. Moramo spomenuti i *Španjolsku pjesmaricu* (1891.) te *Talijansku pjesmaricu* (2 sv., 1892.-1896.), operu *Der Corregidor* (1896.) i njegov posljednji

Wolfova rodna kuća u Slovenj Gradcu.

rad, *Tri pjesme* na liriku B. Michelangelola (1896.). Wolf je bez sumnje bio umjetnik istančanog književnog ukusa i vještine, te je riječi prelijevao u glazbu i dao im novu dimenziju. Njegove solo pjesme ponajprije i najdublje znače vezu između te dvije umjetnosti: književne i glazbene. Inspiriran podjednako poznatima F. Schubertom i R. Schumannom, Wolf je svojstvenom upotrebom novih dostignuća oblikovao vlastiti stil i zajedno s J. Brahmsom stvarao nove vrhunce njemačke vokalne lirike 19. stoljeća. U Europi je postao slavan nakon 1894. godine, naravno zahvaljujući *solo pjesmi*. Na vrhuncu stvaralaštva nazivali su ga »Wagnerom pjesama« odnosno liričarem pjesme. Iako ga je 22. veljače 1903. godine u Beču pobijedila bolest, u svojim djelima i danas isijava snagom. U njima je, naime, postigao potpunu cjelinu pjesme i veliku muzikalnost.

Posebno poglavlje u Wolfovom stvaralaštvu piše crkvena glazba. Za veliku većinu njegovih suvremenika i suputnika, sve do najuspješnijeg i popularnog njemačkog romantičnog prostora, u

Wolfov spomenik u Beču.

Wolfovom opusu možemo naći čak sedam takvih djela: *Šest svetih pjesama* za miješani zbor *a cappella* na tekstove J. F. v. Eichendorfa (1881.), fantazije *Božićna noć* na tekst A. v. Platena za solo, miješani zbor i orkestar (1886.-1889.) i *Elefen Lied* (= *Vilenjačka pjesma*) na tekst W. Shakespearea (prev. W. Schlegel) za sopran, ženski zbor i orkestar (1869.-1891.), *Die Feuerreiter* (= *Vatreni konjanik*) na tekst E. Mörikeja za miješani zbor i orkestar (1892.), *Dem Vaterland* (= *Domovini*) na tekst R. Reinicka za muški zbor i orkestar (1890.-1898.), *Morgenhymnus* (= *Jutarnja pjesma*) na tekst R. Reinicka, *Frühlingschor aus Manuel Venegas* (= *Proletna pjesma iz Manuela Venegasa*) na tekst M. Hoernesa za miješani zbor i orkestar (1897./98.) i dr. U manje od sedamnaest godina Wolfvog opusa možemo nabrojati više od sedam skladbi, od-

Naslovna stranica Wolfove programske knjižice, 2020.

nosno ciklusa, crkvene tematike. Njegov stvaralački i životni credo bio je kratak - njegovi život i djelo trajali su samo 43 godine.

Godina 2020. bila je i godina dijaloga između Slovenije i Austrije, a u okviru Wolfove 160. godišnjice rođenja proglašena je i *Wolfovom godinom* u Sloveniji. To uključuje razna zbivanja sa slovenske i austrijske strane, u tom raznolikom i ujedno jedinstvenom zajedničkom europskom prostoru. Hugo Wolf je naime osoba koja u godini međususjedskog dijaloga na kulturnom nivou povezuje dvije države i dva naroda. Riječ je o slovenskom skladatelju koji je svoja najveća djela napisao u Austriji, a time je zbog svoje svjesnosti o slovenskim korjenima podigao spomenik slovenskoj klasičnoj glazbenoj baštini. Uvod u Wolfovu godinu, koju je proglasilo *Ministarstvo za kulturu RS*, predstavljala je svečana priredba (Slovenj Gradec - Koroška galerija likovnih umjetnika, 22. veljače 2020.), na kojoj su uglavnom Wolfovu glazbu izvodili domaći miješani zbor *Carinhia Cantat* sa zborovođom Tonom Gašperom i Komorni (miješani) zbor *Huga Wolfa* iz Maribora sa zborovođom Alešom Marčičem, a na kraju su zborovi zajedno otpjevali još dva Wolfova djela, pri tome zamijenivši zborovođe. Nastupile su i

pijanistica Maja Kastratovik i flautistica Lucija Strmčnik te solisti i solistice iz oba zbora. Pošto je to bila središnja proslava na državnoj razini, nakon govora gradonačelnika Tilena Krugera i tadašnjeg državnog ministra za kulturu Zorana Pozniča govor je održao i predsjednik države Borut Pahor. Svečano i stručno predavanje održao je Matjaž Barbo. U njemu je opisao put, značenje i ulogu H. Wolfa, značajnog slovenskog skladatelja koji je utjecao na širenje slovenske glazbe u europski prostor. Osvrnuo se na već opisano skladateljevo povezivanje glazbe i riječi, na Wolfov futurizam, jer je i Wolf sam komentirao da »piše i za budućnost«, glazbu oštrem zvučnosti i svjetlosne podjele koje prikazuju raskol između slovenskih korijena i njemačke svijesti te skladateljevu vezanost uz drevnu duhovnu tradiciju: »[...] Već u svoje vrijeme Wolf je predstavljao izazov za mnoge suvremenike, jer se nije povijao tipičnim i malograđanskim idejama o čistoći glazbe i o glazbenom stvaratelju koji kao svećenik služi u svetištu visoko uzdignute religije umjetnosti [...]« (M. Barbo).

Obilježavanja 2020. godine počela su u Wolfovom Slovenj Gradcu već 30. siječnja i trajat će sve do 17. prosinca. Naglasak će naravno biti na koncertima, i to ponajprije Wolfove glazbe. Wolfova rodna kuća blista na slovenjgradskom Glavnom trgu 40 i u njoj se danas nalazi *Wolfov muzej* i sjedište *Međunarodnog informacijsko-dokumentacijskog centra »H. Wolf.«* Tamo je i jedinstveno *Društvo »H. Wolf.«*, čiji je predsjednik Marko Košan i koje je više svjetski i europski, nego slovenski fenomen.